

РЕШЕНИЕ

№ 170

гр. София, 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Христо Лазаров Въззивно търговско дело № 20231001000740 по описа за 2023 година

Производството е по реда на глава двадесета от ГПК – Въззивно обжалване.

Образувано е по въззивна жалба от ищеца - „Серена трейд“ ООД, чрез адв. Д. срещу решение № 776 от 15.06.2023г., постановено по т.д. № 20211100901916 по описа на СГС за 2021г., VI - 14 състав, с което е отхвърлен предявеният срещу ответника - „ДЗИ - Общо застраховане“ АД, иск за главница от 25 100 лв., представляваща застрахователно обезщетение за вреди от ПТП на 31.01.2021г. в с. Калкан, Община Каш, област Анталия, Република Турция, при което са нанесени щети на лек автомобил марка „SKODA“, модел „Kodiaq“ с рег. № *****, по застраховка „КАСКО+“, обективирана в застрахователна полица № 440120021006053, иск за сумата от 1 638,60 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 01.02.2021г. до 23.09.2021г. и е осъден да заплати на ответника съдебни разноски от 650 лева.

Въззивникът/ищецът – „Серена трейд“ ООД счита, че първоинстанционното решение е необосновано, неправилно и постановено в нарушение на материалния и процесуалния закон. Твърди, че първоинстанционният съд неправилно приел, че водачът на лекия автомобил е допуснал „груба небрежност“, което представлявало „изключен риск“ по т. 9.1.8. от общите условия/ОУ/ към застрахователния договор. Твърди, че неправилно не било разгледано възражението за нищожността на тази клауза от ОУ. Освен това, първоинстанционният съд не е изследвал конкретните условия, при което е реализирано нарушението на правилата на движение – „преминаване на червен светофар“. Според

въззивника, недоумение будел извода на първостепенния съд, че водачът на катастрофиралия автомобил не бил със слънчеви очила и не ползвал сенници по време на ПТП. Счита, че при ползване на сенници щяло да се закрие част от стъклото на автомобила и това било съзнателно ограничаване на видимостта при динамичната пътна обстановка, с което се застрашавала пътната безопасност на водача и останалите участници в движението. Счита, че слънчевите очила нямало да спомогнат за правилно възприемане на спрелия камион на пътя с предимство и другия участник в ПТП(микробус), който е навлязъл внезапно и с висока скорост в кръговото кръстовище и не се виждал от застрахованото МПС, тъй като спрелия камион преди светофарната уредба го закривал. Според въззивника, от показанията на свидетеля Т. О. се установявало, наличието на ярка слънчева светлина, която затруднявала водачите да определят светлинна маркировка на светофара, който факт бил установен и от вещото лице. На следващо място твърди, че делото не било изяснено от фактическа страна, не съдействал на страните и не посочил кой факти не били доказани от страните, недопускане на свидетел при условията на довеждане, поради което били допуснати съществени процесуални нарушения на съдопроизводствените правила. Твърди, че първостепенният съд е игнорирал факти по делото, поради което неправилно е оценил пътната обстановка и поведението на водача на пострадалия автомобил, който при управление не се е доверил на възприятията си за светлинния сигнал на светофарната уредба и е съобразил поведението на останалите участници в движението, непосредствено преди преминаването през кръговото кръстовище. Според ищеца, от събраните доказателства не можело да се установи, че е действал при груба небрежност. На последно място твърди, че СГС неправилно е определил сумата от 23 570,18 лева като размер на щетите. Според заключението на вещото лице, размерът на стойността на ремонта в официален сервиз е 24 356,10 лева, но не бил установен с точност. В случая следвало да се приложи разпоредба на чл. 161 ГПК, поради неосъществено действие от ответника и от автосервиза „Еуратек ауто“ ООД. Моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да реши спора по същество, с което да уважи предявените искове. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият/ответникът – „ДЗИ - Общо застраховане” АД е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез юр. Я.. Счита, че от показанията на свидетеля и от заключението на вещото лице, се установявал механизмът на осъществяване на конкретното ПТП. Оспорва твърденията във въззивната жалба за неправилност на решението във връзка с изводите на съда за наличие на груба небрежност, представляващ изключен риск по процесния застрахователен договор. Моли въззивния съд да потвърди обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Претендира разноски за въззивното производство. В условията на евентуалност прави възражение за прекомерност на заплатеното от ищеца адв. възнаграждение за въззивното производство.

Въззивният съд като взе предвид оплакванията в жалбата, доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Въззивната жалба е подадена в законния срок, от надлежна страна по делото и против

подлежащо на въззивно обжалване решение на градския съд, същата е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд след служебно извършена проверка на решението установи, че то е валидно и допустимо в обжалваната част.

Страните по делото не спорят и от доказателствата по делото се установява, че със застрахователна полица № 440120021006053 от 29.02.2020г., между „Серена трейд“ ООД и „ДЗИ Общо застраховане“ АД е сключен договор за застраховка „Каско +“. Ответникът се задължил за периода 29.02.2020г. – 27.02.2021г. да носи риска от увреждане на лек автомобил марка „SKODA“, модел „Kodiaq“ с рег. № *****, с номер на шаси TMBLJ9NSK8007436. Видно от раздел I, т. 9.1.8 от Общите Условия за застраховка на МПС /Каско/, се установява, че страните са уговорили изключен риск при пълна загуба или частична щета на застрахованото МПС, когато са причинени от умишлени или с груба небрежност действия на застрахования, член на неговото семейство, трето ползващо МПС лице или водача на МПС, чиито действия са предизвикали застрахователното събитие. В т. 10.1. е уговорено задължението на застрахования, да ползва и пази МПС с грижата на добрия стопанин. В т. 10.3. е уговорено задължението на застрахования, да предприема всички обичайни и разумни предохранителни действия и мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди и да спазва стриктно правилата за движение, съгласно ЗДвП. В т. 10.8. е уговорено, че при неспазване на задължението на застрахования по тези ОУ, застрахователят има право да откаже или намали застрахователно обезщетение. Видно от фиш-протокол за ПТП № 68054263 от 31.01.2020г., придружен с превод от турски на български език, се установява, че поради преминаване на забраняващ сигнал червено в с. Калкан, област Каш на осветено кръстовище, водачът на л.а. „SKODA“, модел „Kodiaq“ с рег. № ***** – Т. С. С. е наложена глоба 314 лири и 20 наказателни точки. По делото е разпитан свидетелят Т. М. О. Д., която дала показания, че е съдружник в дружеството на ищеца и седяла до шофьора управлявал процесния автомобил при настъпване на събитието.

Видно от кредитираното от първоинстанционния съд заключение на вещото лице А. В., се установява, наличието на причинна връзка между вредите по застрахования автомобил и процесното ПТП, както и че средната стойност на ремонта на автомобила е 23 570,18 лева с включен ДДС. Стойността на процесното МПС към 31.01.2021г./датата на застрахователното събитие/, е 44 050 лв. по средни пазарни цени, поради което не е налице „тотална щета“. Според вещото лице, процесният автомобил се движел в посока Анталия, навлязъл в кръстовище с кръгово движение на червен сигнал и реализирал ПТП с идващия от дясната му страна автомобил. При навлизане в кръговото движение слънцето светело срещу посоката на движение, но по време на удара се измествало в дясно на автомобила. В случая било възможно слънцето да осветявало светофарната уредба, което да затрудни определянето на моментното показание на светофара.

За да отхвърли предявения иск за главница по имуществена застраховка „Каско +“ срещу застрахователя, първоинстанционният съд е изложил решаващи мотиви, че водачът на застрахования автомобил е преминал на червен забранителен светофар, с което е нарушил

правилата за движение по пътищата и е причинил процесното ПТП. Според първоинстанционния съд, водачът на автомобила не е съобразил поведението си с конкретната обстановка/като да ползва слънчеви очила или сенници/ и това следвало да се квалифицира като „груба небрежност“, която в областта на гражданското право е с висока степен на укоримост форма на обикновената небрежност и длъжникът в конкретната ситуация не е положил и най-елементарната грижа, която и най-небрежният водач на МПС би положил. Според съда, неспазването на основни правила за безопасност на съответната дейност се квалифицирало като „груба небрежност“. При преминаване на кръговото кръстовище на 31.01.2021 г., около 13:00 ч., в с. Калкан, водачът на застрахования лек автомобил е проявил груба небрежност при управление на застрахования автомобил, което представлява изключен риск по см. на т.9.1.8 от ОУ на застрахователя на Автомобилна застраховка „Каско+“ Следователно на основание чл.407, ал.1 от КЗ вр. с т. 9.1.8. от ОУ отговорността на застрахователя е отпаднала и предявеният иск за присъждане на обезщетение е неоснователен. Поради неоснователността на главния иск, неоснователен бил и акцесорният иск за лихви за забавено плащане.

В първоинстанционното производство като свидетел е разпитана Т. М. О., а във въззивното производство Т. С..

Видно от служебно извършена справка в Търговския регистър се установява, че Т. С. и Т. М. О. са управители и съдружници в „Серена трейд“ ООД.

Въззивният съд приема от правна страна следното:

Първоинстанционният съд правилно е определил правната квалификация на предявения иск за главница в размер на 25 100 лева, по чл. 405, ал. 1 от КЗ. Правната квалификация на иска за заплащане на законна лихва за забава върху главницата в размер на 1 638,60 за периода от 01.02.2021г. до 23.09.2021г. и за законна лихва върху главницата, считано от предявяването до окончателното му заплащане е чл. 409 от КЗ.

Страните не спорят във въззивното производство, че между тях е възникнало валидно застрахователно правоотношение по „Каско +“, настъпването на процесното застрахователно събитие в 13.00 часа на 31.01.2021г. при преминаването на процесния автомобил на червен светофар и удар на микробус Форд, уведомяването на застрахователя от застрахования за събитието, както и предоставянето на всички документи, необходими за удостоверяването и заплащане на застрахователното обезщетение.

Предмет на правния спор във въззивното производство е наличието на обстоятелството – груба небрежност, уговорено като изключен риск по т. 9.1.8 от общите условия към застрахователния договор във вр. с чл. 345, ал. 5, т. 1 от КЗ.

Неоснователно е възражението във въззивната жалба, че клаузите на т. 9.1.8. от ОУ са нищожни поради накърняване на добрите нрави и противоречие със закона. Настоящият съдебен състав споделя становището на правната доктрина и трайно установената практика на съдилищата, за действителност на уговорките между страните по договор при действия с груба небрежност. „Допустими са и съглашенията, с които се стесняват границите на

отговорността. Това са така наречените „клаузи за неотговорност“=clauses d'irresponsibilite. Така например може да се уговори, че длъжникът ще отговаря само за груба небрежност или само за неполагане на грижата, с която той се носи към своите собствени работи...но длъжникът не може да се освободи предварително от отговорност за умишлено неизпълнение: пактът de dolo non praestando е недействителен“. Известното римско правило culpa lata dolo aequipolens est=грубата небрежност е равна на умисъл.“ Учебник по Облигационно право, Част първа, Общо учение за облигацията, проф. А., И., БАН-1990г., с. 258, раздел IV, т.2 и т. 3.

Правната уредба на грубата небрежност е лаконична и се съдържа в разпоредбите на чл. 94 , ал. 1, пр. последно и чл. 255, ал. 2, изр. първо от ЗЗД. Съгласно правната доктрина, небрежността и грубата небрежност се различават по съдържанието на модела на дължимо поведение и различието е само количествено. При груба небрежност действа този, който не полага грижа, каквато и най-небрежният човек не би положил в подобна обстановка – К., А., Облигационно право – Обща част, седмо издание, Сиби-2016г., стр. 459. Съгласно трайно установената и непротиворечива практика на ВКС, грубата небрежност не се отличава по форма от небрежността, а по степен, тъй като е неполагане на грижа, която би положил и най-небрежният човек, зает със съответната дейност и при подобни условия. В този смисъл са решенията по гр.д. № 387/2010г., гр.д. № 1577/2010г., гр.д. № 951/2011г., гр.д. № 4075/2013г., гр.д. № 2798/2014г., , гр.д. № 4417/2015г. – всички на IV гр.о. на ВКС, както и решенията по т.д. № 3092/2014г. на II т.о. на ВКС и т.д. № 656/2019г. на I т.о. на ВКС.

Протоколът за ПТП от 31.01.2021г. е официален свидетелстващ документ, който удостоверява изявленията пред длъжностното лице и се ползва с материална доказателствена сила, която обвързва съда, на основание чл. 179, ал. 1 ГПК. Видно от същия се установява, че водачът на л.а. Шкода Кодиак, с рег. № ***** – Т. С., поради преминаване на червен светофар се е ударил в микробус Форд. Водачът на МПС не е посочил пред длъжностното лице, че причината за настъпилото ПТП, била заслепяване от слънцето и не видял сигнализацията на светофара.

Видно от заключението на вещото лице – А. В., се установява конкретната фактическата обстановка на местопроизшествието и механизмът на настъпване на процесното ПТП. Според вещото лице, описаният в акта механизъм на ПТП е преминаване на червен светофар от процесния автомобил и отнемане на предимство на идващия от дясно автомобил. Вещото лице е изчислило, че скоростта на процесния автомобил преди ПТП била не по-висока от 40-50 км/ч. Не следва да се кредитира отговора на задача 5 от вещото лице, че в случая е възможно слънцето да е осветявала светофарната уредба, което да затрудни водача при определяне на моментното показване на светофара. Това представлява предположение и няма доказателствена стойност.

Обясненията на законните представители на ищеца - Т. М. О. и Т. С., съдържат твърдения само за изгодни за ищеца факти, в подкрепа на защитната му теза, поради което не са годно доказателствено средство и нямат доказателствена стойност. Ето защо, твърденията за заслепяване и осветяване на светофара са недоказани.

В исковата молба се съдържа признание от процесуалния представител на ищеца – адв. Л. С., че доверителят ѝ не очаквал трети светофар на два – три метра от предишния, скрит зад маслиново дърво, който бил или ставал в процесния момент с червена светлина. Съгласно чл. 175 ГПК, това представлява признание на неизгоден факт, който следва да се прецени с оглед всички обстоятелства по делото – протокол за ПТП и заключение на вещо лице. Това признание следва да се кредитира и е още едно доказателство, че водачът на застрахованото МПС е видял в последния момент червения сигнал. Логично е при твърдения за наличието на червен забраняващ сигнал, макар и видян в последния момент, водачът на автомобила причинил ПТП да спре или да се опита да спре. Крайно нелогично е при липса на зрително възприятие за наличието на светофар или негова светлинна сигнализация, поради евентуално осветяване от пряка слънчева светлина, водачът на процесния автомобил причинил ПТП да не спре или да не направи опит да спре преди навлизане в кръгово кръстовище. Ето защо, при установения механизъм на ПТП, може да се направи обоснован извод за проявена от водача на застрахования автомобил груба небрежност. Налице е виновно неизпълнение на задължението за спазване на правилата за движение, което трябва да е осъзнавано от извършителя и е основната причина за настъпването на вредоносния резултат – застрахователното събитие. Преминаване на червен светофар, съчетано с навлизане в кръгово кръстовище, при движение с около 40-50 км.ч., вместо да спре и да се увери в безопасното му пресичане, действията на водача са непосредствената причина за настъпване на процесното ПТП. Това е не проявена минимална грижа за безаварийно преминаване на регулирано със светофар кръгово кръстовище. В този смисъл е и константната практика на съдилищата и ВКС – определение № 244 от 12.04.2011г., по т.д. № 882/2010г. на ВКС, II т.о, определение № 50186 от 18.04.2023г., по т.д. № 1192/2022г. на ВКС, II т.о, определение № 749 от 20.02.2024., по т.д. № 20238002101935 на ВКС IV гр.о. и много други. Следователно ответникът е доказал при условията на главно и пълно доказване, че водачът на застрахования автомобил е проявил груба небрежност, даваща основание на застрахователя да откаже заплащане на застрахователното обезщетение.

Досежно неоснователността на иск за главница, неоснователна е исковата претенция за законна лихва върху главницата, считано от предявяване на исковата молба до окончателното ѝ заплащане, както и за законна лихва в размер на 1 638,60 лева за периода от 01.02.2021г. до 23.09.2021г.

Въззиваемият/ответникът претендира юр. възнаграждение за въззивното производство. Въззивникът се представлява от юрисконсулт, поради което неговото възнаграждение следва да се определи от съда, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. с чл. 37 от ЗПП вр. с чл. 25, ал. 1 и 2 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Законодателят е предоставил на съда правото на преценка, като е определил минимум от 100 лева и максимум от 360 лева, който може да се увеличи от съда с до 50 на сто, ако материалният интерес е над 10 000 лева. В случая са предявени три обективно и кумулативно съединени иска с общ размер 26 738,60 лева. Въззивният съд определя юрисконсултско възнаграждение в максимален размер от 540 лева за тази инстанция. Следователно, ищецът следва да бъде осъден да

заплати на ответника сумата от 540 лева, представляваща юр. възнаграждение за въззивното производство.

Предвид гореизложеното първоинстанционното решение е законосъобразно и правилно, поради което следва да се потвърди от въззивния съд с препращане в останалата част към мотивите на първоинстанционния съд, на основание чл. 272 ГПК.

Мотивиран така, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА: решение № 776 от 15.06.2023г., постановено по т.д. № 20211100901916 по описа на СГС за 2021г., VI - 14 състав.

ОСЪЖДА „Серена трейд“ ООД, ЕИК 201876468 да заплати на „ДЗИ - Общо застраховане“ АД, ЕИК 121718407 сумата от 540/петстотин и четиридесет/ лева, представляваща разноски за въззивното производство.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС, в едномесечен срок от връчването на препис на страните, при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____